

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

Prakse, ki uspešno implementirajo nove strategije vključevanja priseljencev in
razvijajo večjezična šolska okolja v Sloveniji

26. 11. 2020

Razvijanje jezikom naklonjenega šolskega okolja in
izobraževanje otrok priseljencev: večjezične prakse projekta
Jeziki štejejo

<https://www.jeziki-stejejo.si>

Izr. prof dr. **Karmen Pižorn**

karmen.pizorn@pef.uni-lj.si

*Prodekanica za prvostopenjske in drugostopenjske študijske programe in mednarodno
sodelovanje na UL PEF*

Vodja projekta Jeziki štejejo

Razno-/Večjezičnost

Jezikovno občutljivo poučevanje?

Linguistically Sensitive Teaching in All Classrooms

<http://listiac.org/>

<https://jop.splet.arnes.si/tag/listiac/>

SOJEZIČNOST
Co-langaging

<https://e-knjige.ff.uni-lj.si/znanstvena-zalozba/catalog/download/159/255/4089-1?inline=1>

Prof. dr. Marko Stabej

Čezjezičnost
Translanguaging

razširitev koncepta jezičnosti/jezikovanja, diskurzivnih praks govorcev jezika, vendar z dodatno značilnostjo uporabe več jezikov, pogosto hkrati. Je dinamičen proces, v katerem večjezični govorci krmarijo po zapletenih družbenih in kognitivnih zahtevah s strateško rabo več jezikov.

Razno-/Večjezičnost

razumemo kot ...

- (upo)rabo (2+) jezikov kot medsebojno povezanih sistemov,
- **kulturno**, družbeno, starostno, osebnostno ... pogojen concept,
- nestalen, nenehno se spreminjajoč se koncept,
- normo,
- "inteligentno" preklapljanje med jeziki (**kulturami**)

prva zares celovita
taksonomija opisa
medkulturne sporazumevalne
zmožnosti.

REFERENČNI OKVIR ZA
PLURALISTIČNE PRISTOPE K
JEZIKOM IN KULTURAM

ROPP je ... nasledek dosedanjega dela in prizadevanj Sveta Evrope na področju razvijanja takšnega modela **medkulturne sporazumevalne zmožnosti**, ki bi meje poučevanja/učenja jezikov na **ново** **zarisal** tako, da bi bila **kultura postavljena v ospredje** – modela torej, ki ga lahko razumemo kot nekakšen **vseevropski izobraževalni cilj učenja in poučevanja jezikov**.

Razno-/Večjezičnost

sestavljajo jezikovna in s kulturo povezana

- **znanja,**
- **stališča,**
- **spretnosti.**

Kultura je izjemno zapleten in večplasten konstrukt, v katerem se prepletajo kognitivne, afektivne in vedênske razsežnosti sporazumevanja.

Razno-/Večjezičnost

Razdelek I. Jezik kot semiološki sistem

ZNANJE

K 1	Pozna nekatera načela delovanja jezikov.
K 1.1	Ve, da je/so °jezik/jeziki° sestavljen/-i iz znakov, ki tvorijo (semiološki) sistem.
K 1.2	Ve, da je odnos °med besedami in njihovim *označencem*, <resničnost, ki jo označujejo>/med *označevalcem* <besedo, strukturo, intonacijo ...> in pomenom° že vnaprej arbitraren.
K 1.2.1	Ve, da tudi primeri onomatopeje, kjer obstaja povezava med besedo in označencem, ohranjajo neko stopnjo arbitrarnosti in se razlikujejo od jezika do jezika.
K 1.2.2	Ve, da dve besedi, ki imata morda °enako obliko/podoben videz° v različnih jezikih, ne pomenita nujno istega.
K 1.2.3	Ve, da slovnične kategorije niso „prava“ odslikava resničnosti, temveč način za njeno organizacijo v jeziku.
K 1.2.3.1	Ve, da slovnični spol in naravni spol nista isto.

Razno-/Večjezičnost

A 2.3	Občutljivost na °jezikovne/kulturne° podobnosti.
A 2.4	Občutljivost <tako> na razlike kot tudi na podobnosti med različnimi °jeziki/kulturami°.
A 2.4.1	Občutljivost <tako> na veliko raznolikost načinov ravnanja ob pozdravljanju, začenjanju sporazumevanja, izražanju časovnosti, prehranjevanju, igranju itn. kot tudi na podobnost splošnih potreb, na katere se nanašajo ti načini ravnanja.
A 2.5	Občutljivost na raznojezičnost in raznokulturnost v neposrednem ali oddaljenem okolju.
A 2.5.1	Občutljivost na °jezikovno/kulturno° raznolikost družbe [zavedanje o njej ³⁷].
A 2.5.2	Občutljivost na °jezikovno/kulturno° raznolikost šolskega razreda [zavedanje o njej].
A 2.5.2.1	Občutljivost na raznolikost °jezikov/kultur,° prisotnih v šolskem razredu (kadar so te postavljene ob bok lastnim °jezikovnim/kulturnim° °praksam/znanju°).
A 2.6	Občutljivost na relativnost °jezikovnih/kulturnih° rab.

A 6	°Spoštovanje/upoštevanje° °„tujih“/„drugačnih“° °jezikov/kultur/oseb° °jezikovne/kulturne/človeške° raznolikosti okolja °jezikovne/kulturne/človeške° raznolikosti kot takšne [na splošno].
A 6.1	Spoštovanje razlik in raznolikosti (v raznojezičnem in raznokulturnem okolju).
A 6.2	Ceniti [spoštovati] °jezikovne/kulturne° stike.
A 6.2.1	Upoštevati, da izposojenke iz drugih °jezikov/kultur° postanejo del dejanskosti nekega °jezika/kulture° in ga/jo lahko (o)bogatijo.
A 6.3	Spoštovati [ceniti] dvojezičnost.
A 6.4	Obravnavati vse jezike kot enako dostojanstvene.
A 6.5	Spoštovati človeško dostojanstvo in enakost človekovih pravic za vse.
A 6.5.1	Spoštovati [ceniti] jezik in kulturo vsakega posameznika.
A 6.5.2	Obravnavati vsak °jezik/kulturo° kot sredstvo za človeški razvoj, družbeno vključenost in kot nepogrešljiv pogoj pri uresničevanju državljanstva.

Razdelek IV. Zna govoriti o jezikih in kulturah

S 4	Zna °govoriti o/pojasniti° določene vidike °lastnega jezika/lastne kulture/drugih jezikov/drugih kultur°.
S 4.1	Zna pojasniti °tujemu sogovorcu neko prvino lastne kulture/sogovorcu iz lastne kulture neko prvino druge kulture°.
S 4.1.1	Zna govoriti o predsodkih, izhajajočih iz kulture.
S 4.2	Zna pojasniti nesporazume.
S 4.3	Zna pojasniti lastno znanje jezikov.
S 4.4	Zna razpravljati o kulturni raznolikosti {prednosti, pomanjkljivosti, težave ...} in oblikovati lastno mnenje o tem.

Da bi se raznojezičnost udejanjila ... ?

- sprejemanje raznojezičnosti kot vrednote in NE kot ovire?
- aktivno spodbujanje učenja in rabe VSEH jezikov, ki so prisotni v VIZ?
- uvajanje raznojezične kompetence v učni načrt pri vseh predmetih in posledično izboljšanje družbene integracije, zaposlitvenih možnosti in kognitivnih sposobnostih VSEH učencev?

Da bi se raznojezičnost udejanjila ... ?

- ponudba jezikov v izobraževalnih ustanovah pestra?
- učenci imajo možnost, da razvijejo raznojezično zmožnost?
- učenje jezikov vseživljenjska dejavnost?
- motiviranje mladih, njihovih spretnosti in samozavesti za soočanje z novimi jezikovnimi izkušnjami zunaj šole?
- ne samo doseganje konkretne ravni znanja nekega jezika v danem trenutku?

Projekt Jeziki štejejo (JeŠT)

Specifični cilji:

- izdelava **koncepta šolske jezikovne strategije** na nivoju VIZ, ki bo v nadaljevanju podlaga za pripravo nacionalnega jezikovnega programa;
- razvoj **sodobnih** in **inovativnih didaktičnih pristopov** k učenju in poučevanju jezikov za razvoj učenčeve **večjezične** in **medkulturne sporazumevalne zmožnosti** ob upoštevanju že preizkušenih uspešnih didaktičnih pristopov iz prejšnjih projektov
- priprava **vsebin** in predlogov **usposabljanj strokovnih delavcev** za nove pristope in aktivnosti v vzgojno-izobraževalnem procesu;
- priprava sodobnih in inovativnih didaktičnih pristopov in strategij za vključevanje **latinščine** na področju osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja;
- ustvarjanje podpornega okolja za učenje **manj poučevanih jezikov** v okviru sistema VIZ.

Chinese proverb:

*When the winds of change blow, some people build walls
... and others build windmills.*

Quando soffiano i venti del cambiamento, alcune persone costruiscono muri ... e altri costruiscono mulini a vento.

Cum ventis in mutatione ictu, aliqui ... et aedificare muros alios ædificem molendinorum de vento.

当变化之风吹来时，有些人盖了墙.....另一些人盖了风车。
Dāng biànhuà zhī fēng chuī lái shí, yǒuxiē rén gài le qiáng.....lìng yīxiē rén gài le fēngchē.

Když fouká vítr změn, někteří staví zdi ... a jiní větrné mlýny.

Kur fryjnë erërat e ndryshimit, disa njerëz ndërtojnë mure... dhe të tjerë ndërtojnë mullinjë me erë.

PREDNOSTI RAZNOJEZIČNIKOV

- bolj ustvarjalni;
- bolj uspešni pri reševanju zapletenih problemov;
- boljši pri načrtovanju;
- kasneje razvijejo demenco; manj srčnih bolezni;
- bolj uspešni pri osredotočanju na določeno nalogo;
- bolj spretni pri osredotočanju na relevantne (osrednje) informacije;
- hitreje in bolj uspešno preklapljajo med dejavnostmi oz. nalogami;

PREDNOSTI RAZNOJEZIČNIKOV

- bolj izostrene kognitivne zmožnosti, saj so možgani vedno v pripravljenosti in aktivni, tudi če trenutno uporabljajo samo en jezik;
- večja gostota sive možganske snovi, ki je odgovorna za pomnenje pravil in besedišča; raznojezičnost je mentalna vaja, ki izboljša delovanje spomina, kar se odraža v boljšem pomnjenju, na primer stvari naštetih v obliki seznamov, razporejanja dogodkov itn.;
- izboljšane spretnosti odločanja; raznojezični uporabniki bi se naj glede na raziskave odločali na bolj preudaren način;
- se bolj zavedajo strukture jezikov (meta-jezikovno znanje);
- raznojezičnost se odraža v njihovi večji zmožnosti sporazumevanja, urednikovanja, pisanja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

Univerza
v Ljubljani

Pedagoška
fakulteta

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI
IN INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Hvala za pozornost.

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad